

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็น
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม

School Administrator'S Strategic Leadership Affecting
Teachers' Professional Learning Community Under The Secondary Education Service Area Office
9 Nakhon Pathom Province

พรทิพย์ รอดพลอย* ธีรวิฑู ธาดาตันติโชค** พิชญญา ยืนยาว***
Pornthip Rodploy* Theerawoot Thadatontichok** Pitchayapa Yuenyaw***
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Master of Education Program in Educational Administration
Nakhon Pathom Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู และ 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม จำนวน 320 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัยมีค่าความตรงด้านเนื้อหาเท่ากับ 0.67 - 1.00 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา เท่ากับ 0.97 และการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู เท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ความสามารถในการนำไปปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ ความคิดความเข้าใจระดับสูง องค์กรประกอบมุ่งคนและมุ่งสัมพันธ์ ความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ความคิดเชิงปฎิวัติ และการกำหนดวิสัยทัศน์ ตามลำดับ

2. ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพอยู่ในลำดับสูงสุด วิสัยทัศน์ร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ โครงสร้างสนับสนุนชุมชน ชุมชนกัลยาณมิตร และภาวะผู้นำร่วม ตามลำดับ

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ความคิดเชิงปฎิวัติ (X_5) องค์กรประกอบมุ่งคนและมุ่งสัมพันธ์ (X_2) การกำหนดวิสัยทัศน์ (X_6) ความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต (X_4) ความสามารถในการนำไปปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ (X_3) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 79.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สมการวิเคราะห์การถดถอย คือ $\hat{Y}_{tot} = 0.45 + 0.23 (X_5) + 0.22 (X_2) + 0.16 (X_6) + 0.13 (X_4) + 0.13 (X_3)$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู, มัธยมศึกษา

Abstract

This research aimed to study: 1) the level of school administrators' strategic leadership; 2) the level of teachers' professional learning community; and 3) school administrators' strategic leadership affecting teachers' professional learning community under the Secondary Educational Service Area Office 9 Nakhon Pathom Province. The sample was 320 teachers under the Secondary Educational Service Area Office 9 Nakhon Pathom, derived by proportional stratified random sampling as distributed by district. The research instrument was a questionnaire constructed by the researcher with the content validity between 0.67 - 1.00. The internal consistency reliability coefficients were 0.97 for school administrators' strategic leadership and 0.96. for teachers' professional learning community. Data were analyzed with percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression.

The results of the research were as follows:

1. Overall and in specific aspects, school administrators' strategic leadership was at a high level. The aspects were gathering multiple inputs to formulate strategy, high-level cognitive activity, high – level cognitive activity, maintaining a human and emotional aspect, anticipating creating a future, revolutionary thinking and setting vision, respectively.

2. Overall and in specific aspects, teachers' professional learning community was at a high level. The aspects were professional learning and development, shared vision, collaborative teamwork, supportive structure, caring community, and shared leadership, respectively.

3. School administrator's strategic leadership in the aspects of revolutionary thinking (X_5) maintaining a human and emotional aspect (X_2), creating a vision (X_6), anticipating creating a future (X_4), gathering multiple Inputs to formulate strategy (X_3) together predicted teachers' professional learning community at the percentage of 79.10 with statistical significance level of .01. The regression equation was $\hat{Y}_{tot} = 0.45 + 0.23 (X_5) + 0.22 (X_2) + 0.16 (X_6) + 0.13 (X_4) + 0.13 (X_3)$.

บทนำ

การพัฒนาการศึกษาของไทยซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับกรอบแนวทางในการพัฒนาประเทศดังที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) รวมถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 และฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ซึ่งการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดขึ้นได้นั้นต้องเกิดจากการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยกระบวนการพัฒนาครูให้เกิดการเรียนรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ ต้องเปลี่ยนรูปแบบการทำงานของครูจากการทำงานคนเดียวมาเป็นการทำงานเป็นทีม มีการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนในรูปแบบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community หรือ PLC) ซึ่งหมายถึง ชุมชนของครูที่มุ่งแสวงหาองค์ความรู้ร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน และนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้นั้นไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาของผู้เรียน

ผู้นำหรือผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประสบความสำเร็จขององค์กรและองค์การเองก็ได้รับผลกระทบอย่างมากจากตัวผู้นำองค์กร โดยเฉพาะในเรื่อง ทางความคิด เช่น วิสัยทัศน์ ผู้บริหาร

การศึกษา จึงจำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) เป็นรูปแบบของผู้นำสมัยใหม่ที่นำความสำเร็จมาสู่องค์กร ผู้นำขององค์กรหลายๆ แห่งที่ประสบความสำเร็จ ล้วนแต่มีความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ทั้งสิ้น ความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์เริ่มจากการมีคุณสมบัติสำคัญ คือ ผู้มีวิสัยทัศน์ (vision) กว้างไกล และนำวิสัยทัศน์มาสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นผลสำเร็จตามขั้นตอน (เนตร์พัฒนา ยาวีราช, 2556: 44) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นกระบวนการกำหนดทิศทางขององค์กร นำไปสู่การสร้างและปฏิบัติของวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร (วิโรจน์ สารรัตน์, 2557: 26) ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จะนำพาองค์กรไปสู่การบรรลุเป้าหมาย ต้องแสดงให้เห็นการกำหนดทิศทาง กระตุ้นสร้างความมั่นใจในการทำงาน มีทักษะ การวางแผน มีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม จริยธรรม จูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดพลังร่วมในการพัฒนาปรับเปลี่ยนองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (จุมพร พัฒนะมาศ, 2558: 101) องค์กรที่เจริญรุ่งเรืองไม่ได้เกิดจากความโชคแต่เกิดจากความสามารถของผู้นำ ผู้นำจะต้องทราบถึงสภาพแวดล้อมขององค์กร สามารถคาดเดาและกำหนดทิศทางขององค์กรว่าจะเป็นอย่างไรมาก่อน (Daft, 2005 อ้างถึงใน พิชาภพ พันธุ์แพ, 2554: 180) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นแนวคิดหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนการบริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมให้ครูเกิดกระบวนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนในรูปแบบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community หรือ PLC) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาครู ส่งเสริมให้ครูเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และกำหนดเกณฑ์ประเมินวิทยฐานะของครูให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูด้วย การส่งเสริมโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารที่ขับเคลื่อนสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่าการบริหารจัดการสถานศึกษามีความสำคัญอย่างมากต่อผู้บริหารสถานศึกษา ในการใช้การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาของตน เพื่อกำหนดทิศทางให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (สุภัทรา สภาพอดธ์, 2562: 6)

จากที่กล่าวมาจะพบว่าการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เพื่อพัฒนาโรงเรียนอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในปัจจุบันมีการแข่งขันมีการแข่งขันทางการศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการโดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนโดยใช้กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาวิชาชีพมีความตระหนักในการบริหารจัดการด้านพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นที่พึงพอใจที่ช่วยให้ครูมีความเป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้น กำหนดกลยุทธ์และทิศทางที่เหมาะสมโดยพัฒนาขีดความสามารถของครู ผู้มีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน (อนุสรฯ สุวรรณวงศ์, 2558: 5)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู และเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อสถานศึกษาและต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยเห็นว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นแนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูที่จะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้อันเป็นแนวคิดสำคัญในการจัดการศึกษา โดยการนำแนวคิดดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานของการวิจัย

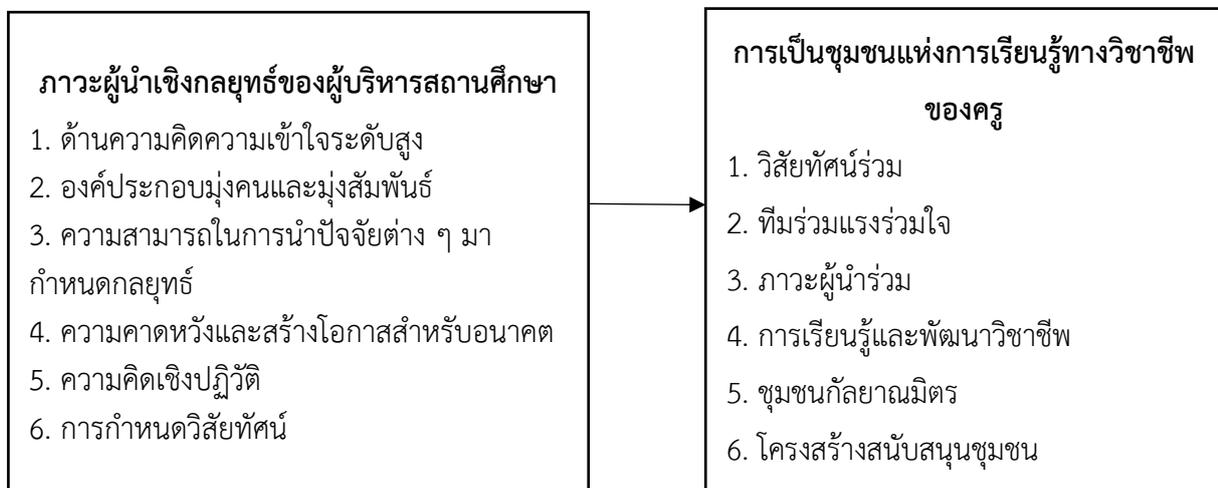
การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านความคิดระดับสูง 2) องค์กรประกอบมุ่งคนและมุ่งสัมพันธ์ 3) ความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดเป็นกลยุทธ์ 4) ความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต 5) ความคิดเชิงปฏิกิริยา และ 6) การกำหนดวิสัยทัศน์ อย่างน้อย 1 ตัวแปร ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎีในการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ DuBrin (2018 : 418 – 426) เป็นตัวแปรต้น ประกอบด้วย 1) ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง 2) องค์กรประกอบมุ่งคนและมุ่งสัมพันธ์ 3) ความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดเป็นกลยุทธ์ 4) ความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต 5) ความคิดเชิงปฏิกิริยา และ 6) การกำหนดวิสัยทัศน์ ตัวแปรตาม คือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม โดยได้แนวคิดจากสำนักงานพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560: 26-29) ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ 3) ภาวะผู้นำร่วม 4) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ 5) ชุมชนกัลยาณมิตร 6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน ซึ่งตัวแปรตามที่ได้มานี้ผ่านการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันตัวแปรให้แล้ว

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,241 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม ได้มาโดยวิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร โดยเทียบกับตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างถึงใน จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย, 2559: 124) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) กระจายตามอำเภอ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 331 คน ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 320 คิดเป็นร้อยละ 96.68

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านความคิดระดับสูง 2) องค์กรประกอบมุ่งคนและมุ่งสัมพันธ์ 3) ความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ 4) ความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต 5) ความคิดเชิงปฏิบัติ และ 6) การกำหนดวิสัยทัศน์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ 3) ภาวะผู้นำร่วม 4) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ วิทยุญาณความเป็นครู 5) ชุมชนกัลยาณมิตร และ 6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องมี 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อความเกี่ยวกับเพศ วุฒิ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 สอบถามระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรต้น จำนวน 6 องค์กรประกอบ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตอนที่ 3 แบบสอบถามระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู จำแนกตามตัวแปรตาม จำนวน 6 องค์กรประกอบ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีตรรกะตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) แล้วหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 และ 1.00 ได้กระทงคำถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 41 ข้อ และการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู จำนวน 33 ข้อ และตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach (1970 อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2546: 117) ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเท่ากับ 0.97 และการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู เท่ากับ 0.96

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดำเนินการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ด้วยค่าสถิติดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย 2) การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม ใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3) การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient: r_{xy}) สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (พิสนุ พงศ์รี, 2554: 159) และ 4) การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) นำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์อยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ความคิดความเข้าใจระดับสูง องค์กรประกอบมุ่งคนและมุ่งสัมพันธ์ ความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ความคิดเชิงปฏิกิริยา และการกำหนดวิสัยทัศน์ ตามลำดับ

2. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพอยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมา คือ วิสัยทัศน์ร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ โครงสร้างสนับสนุนชุมชน ชุมชนกัลยาณมิตร และภาวะผู้นำร่วมตามลำดับ

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม ปรากฏผลเรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ความคิดเชิงปฏิกิริยา 2) องค์กรประกอบมุ่งคนและมุ่งสัมพันธ์ 3) การกำหนดวิสัยทัศน์ 4) ความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต 5) ความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยนี้พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ซึ่งได้แก่ ความคิดเชิงปฏิกิริยา องค์กรประกอบมุ่งคนและมุ่งสัมพันธ์ การกำหนดวิสัยทัศน์ ความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ สามารถทำนายการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 79.10

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากการศึกษาคั้งนี้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ ความคิดความ

เข้าใจระดับสูง องค์กรประกอบมุ่งคนและมุ่งสัมพันธ์ ความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ความคิดเชิงปฏิบัติ และการกำหนดวิสัยทัศน์ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นภาวะผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจในระดับสูง สามารถมองการณ์ไกล กำหนดทิศทางที่สอดคล้องเข้ากับการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งแวดล้อมภายนอก มีความคิดเชิงปฏิบัติที่สร้างสรรค์กระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานให้แก่สมาชิก สร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผู้บริหารและครู ให้ความสำคัญกับการสร้างมิตรภาพ ขวัญกำลังใจของครู พัฒนาความสามารถของ ผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้น อีกทั้งทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและ วิสัยทัศน์ของกลุ่ม สร้างความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคตของสถานศึกษา จูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดพลัง ร่วมในการพัฒนาตนเองและพัฒนาสถานศึกษาต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของวิโรจน์ สารรัตนะ (2557: 26) สรุป ได้ว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นกระบวนการกำหนดทิศทางขององค์กร นำไปสู่การสร้างและปฏิบัติของวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของชณัฐ พรหมศรี (2560: 5) สรุปได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการคิด และการ บริหารแบบใหม่ที่สอดคล้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงมีความพยายามในการวางแผนกลยุทธ์อย่างสมบูรณ์ที่ ครอบคลุมภารกิจและขอบข่ายทั้งหมดของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ DuBrin (2018: 420) สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการกำหนดทิศทางและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์หรือ สร้างความยั่งยืนให้กับองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของจุมพร พัฒนะมาศ (2558: 97 - 100) ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า ภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจในระดับสูง และความสามารถในการนำปัจจัย นำเข้ามากำหนดกลยุทธ์ ตามลำดับ สอดคล้องกับเขาวรินทร์ ยี่มรอด (2559: 111 - 112) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกล ยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงจากมากไปน้อย วิธีการคิดเชิงปฏิบัติ ผู้นำที่มี ความคิดความเข้าใจระดับสูง การมีความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต การกำหนดวิสัยทัศน์ และ ความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารวิธี ความคิดเชิงปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนัก ถึงการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบโดยไม่กลัวความเสี่ยง ชอบท้าทายสถานการณ์มักเป็น บุคคลที่มีความคิดนอกกรอบ คิดเชิงรุก คิดเชิงบูรณาการแบบองค์รวม สอดคล้องกับงานวิจัยของเหมือนฝัน นันทย กุล (2562: 160) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเอกชนสู่ความ เป็นเลิศในจังหวัดนครปฐม พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและ รายด้าน ประกอบด้วย ความคิดเชิงปฏิบัติ การกำหนดวิสัยทัศน์ ความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต องค์กรประกอบมุ่งคนและมุ่งสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดระดับสูง และความสามารถในการนำปัจจัยมากำหนดกล ยุทธ์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ใช้ความคิดเชิงปฏิบัติในการบริหารงานด้วยความคิดที่แปลกใหม่ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างเหมาะสม สามารถใช้ทรัพยากรในและนอกโรงเรียนได้อย่างคุ้มค่า สามารถใช้ ทรัพยากรในและนอกโรงเรียนอย่างจำกัด คุ้มค่า นำมาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเป็นชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ อยู่ในลำดับสูงสุด

รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ โครงสร้างสนับสนุนชุมชน ชุมชนกัลยาณมิตร และภาวะผู้นำร่วม ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อน และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งเมื่อครูมีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ขึ้นในโรงเรียน ครูจะมีการร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ มีความสามัคคี ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างกัลยาณมิตร มีจริยธรรมแห่งการเอื้ออาทร มีค่านิยมร่วมกันที่แสดงออกมาในเชิงปฏิบัติ ค่านิยมร่วมกันจะก่อให้เกิดพลังอำนาจเชิงคุณธรรมขึ้นในโรงเรียน นำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการทำงานในพัฒนาพัฒนาตนเองและพัฒนาสถานศึกษา จะได้รับการขับเคลื่อนไปอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560: 17) สรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ได้แก่ การส่งเสริมด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพขึ้น เพื่อเป็นแนวคิดของการสร้างสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เน้นการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ และมุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลและองค์กร ตลอดจนให้สามารถจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลายได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Darling-Hamond (2017 อ้างถึงใน สุภัทรา สภาพัตต์, 2562: 2-3) สรุปได้ว่า การพัฒนาครูเป็นทั้งการพัฒนาบุคลากร และพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทั้งสมรรถนะเชิงวิชาชีพ และพัฒนาผู้เรียนไปในเวลาเดียวกัน การสร้างผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพต่อสังคมได้นั้น ครูผู้สอนต้องมีความพร้อมในการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องจากความร่วมมือในการทำงานเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สอดคล้องกับปิยัญญู กุสุมาลย์ (2560: 201) ศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพปัจจุบัน ของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 1) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ 2) การทบทวนไตร่ตรองผล 3) การสนับสนุน 4) การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน 5) การมีภาวะผู้นำร่วม 6) การมีระบบทีมร่วมมือร่วมใจ ตามลำดับ สอดคล้องกับกัมมัสส์ อาแด (2561: 156) ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือร่วมพลังในโรงเรียนประถมศึกษา ได้สรุปและเสนอแนะว่า การเสริมสร้างศักยภาพบุคคล ศักยภาพระหว่างบุคคล และศักยภาพขององค์กร มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนจึงต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพในทั้งสามระดับพร้อมกัน จะเห็นได้ว่าการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูเป็นสิ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษา เพราะครูเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน หน้าที่หลักของครูคือการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดีของโลก มีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพในตนเอง เพื่อพัฒนาประเทศชาติให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความคิดเชิงปฏิวัติ องค์กรประกอบมุ่งคนและมุ่งสัมพันธ์ การกำหนดวิสัยทัศน์ ความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ความสามารถในการนำปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถทำนายการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 79.10 ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์นั้น เป็นภาวะผู้นำที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์ในการกำหนดทิศทางและอนาคตของสถานศึกษา วิเคราะห์

แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษามีความมั่นคงและมีความฉลาดทางอารมณ์ในการทำงาน ใช้หลักเหตุและผลในการบริหารงาน ส่งเสริมให้ครูมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาสถานศึกษา สนับสนุนแนวความคิดที่สร้างสรรค์ทำลายของครู ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับความสามารถพิเศษส่วนบุคคลและการปฏิบัติงานงานของครู เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล และมอบหมายงานตามความถนัดของครู ให้ความเชื่อถือว่าไว้วางใจให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน สร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารสนับสนุนการแสดงความสามารถและความเป็นผู้นำในการปฏิบัติงาน สร้างความเป็นกันเอง เปิดเผยและจริงจังให้ความสำคัญกับการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานของครู สร้างบรรยากาศในการทำงานอย่างมีความสุข ส่งเสริมและสนับสนุนความรักความสามัคคีระหว่างครู ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างความคาดหวังในการพัฒนาสถานศึกษาแก่ครู สร้างความคาดหวังและโอกาสที่ดีแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงช่วยส่งเสริมให้ครูสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฉนิดา เวชญาลักษณ์ (2560: 193) ได้สรุปว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นสภาวะที่ผู้นำสามารถมองการณ์ไกล กำหนดทิศทางที่สอดคล้องเข้ากับการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งแวดล้อมภายนอก กระตุ้นการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่สมาชิก พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้น อีกทั้งยังทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีศักยภาพมากขึ้น เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของกลุ่ม จูงใจให้ผู้ร่วมงาน เกิดพลังร่วมในการพัฒนาปรับเปลี่ยนองค์การให้ดีขึ้น ผลักดันให้การบริหารประสบผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของกับ Lunenberg & Irby (2006 อ้างถึงใน รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2561: 2787) สรุปได้ว่าในการที่จะเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของโรงเรียนที่มีศูนย์กลางอยู่ที่การสอนมาเป็นศูนย์กลางอยู่ที่การเรียนรู้ นั้น ผู้บริหารมีบทบาทที่สำคัญ คือ การสร้างวัฒนธรรมกระบวนการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บุคลากรสามารถทำงานอย่างประสานความร่วมมือ เพื่อพัฒนาการสอนของตนและสนับสนุนให้การพัฒนาทางวิชาชีพ เป็นไปอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน สอดคล้องกับศิริเพ็ญ สกุลวรีธร (2556 : 94) ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่าตัวพยากรณ์ทุกตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ได้ร้อยละ 56.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีอำนาจพยากรณ์มากที่สุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ รองลงมา ด้านความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคต ด้านการใช้ความคิดความเข้าใจระดับสูง สอดคล้องกับสรศักดิ์ นิมากร (2560: 65) ศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเฉพาะความพิการทางด้านร่างกายหรือความเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเฉพาะความพิการทางด้านร่างกายหรือความเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ คือ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็นของครู มีการส่งเสริมให้ครูกล้าคิด กล้าแสดงออกผ่านการขอความคิดเห็นจากครูหรือจัดให้มีการประชุมผู้บริหารและครูควรมีการวางแผนและลงมือปฏิบัติร่วมกันมีการตัดสินใจในรูปแบบคณะกรรมการ ควรมีการประชุมร่วมกันในรูปแบบของคณะกรรมการเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบาย และควรมีการนิเทศกำกับ ติดตาม หลังจากการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ วาสนา ทองทวีงยศ (2560: 97-98) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ของสถานศึกษามัธยมศึกษา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบรรยากาศองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กรส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามลำดับ สามารถพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาได้

ร้อยละ 79.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ดิเรพรวงค์ (2561: 171) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : แนวทางการพัฒนาผู้สอนและผู้เรียน ได้สรุปว่า การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนา ได้แก่ 1) การสนับสนุนของผู้บริหาร เนื่องจากการดำเนินงานในทุกขั้นตอนของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งด้านการกำหนดนโยบายและการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งในด้านเวลาการประชุมร่วมกัน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการดำเนินงานของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทำให้สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยเฉพาะผู้สอนมีขวัญกำลังใจและมีความกระตือรือร้นในการทำงาน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความคิดเชิงปฏิบัติ องค์ประกอบมุ่งคนและมุ่งสัมพันธ์ การกำหนดวิสัยทัศน์ ความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ความสามารถในการนำไปปัจจัยต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ ส่วนองค์ประกอบด้านความคิดความเข้าใจระดับสูงไม่ส่งผลต่อ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม ทั้งนี้เป็นเพราะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความคิดความเข้าใจระดับสูงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาพึงมีในตนเองอยู่แล้ว ความคิดความเข้าใจระดับสูงเป็นคุณลักษณะเฉพาะที่ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละท่านพึงมีในตนเองมากน้อยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลมาจากคุณวุฒิ วิทยุฒิ และประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณวุฒิ วิทยุฒิ และประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาสูง ควรมีความคิดความเข้าใจระดับสูงด้วยเช่นกัน ถึงแม้ว่าความคิดความเข้าใจระดับสูงจะเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารสถานศึกษา แต่เนื่องจากในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จะได้ทำการบริหารสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาเป็นระยะเวลาประมาณ 2 ปี ก็จะต้องย้ายไปบริหารสถานศึกษาอื่นต่อไป ซึ่งเป็นระยะเวลาค่อนข้างสั้น ดังนั้นในระยะเวลาเพียง 2 ปี ผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะยังใช้ความคิดความเข้าใจระดับสูงในการบริหารสถานศึกษาได้ไม่เต็มที่ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วนั้น หลายโรงเรียนจะมีครูที่มีประสบการณ์ในการสอนอยู่ในโรงเรียนเป็นเวลานานมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา ความคิดความเข้าใจระดับสูงของผู้บริหารสถานศึกษาจึงไม่ได้ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโดยตรง

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 ผู้วิจัยมีข้อเสนอ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารการศึกษาควรสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการฝึกฝนและพัฒนาตนเองให้มีความคิดความเข้าใจระดับสูง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้ความคิดความเข้าใจระดับสูงในการพัฒนาสถานศึกษาและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู เพื่อให้ครูมีความรักความสามัคคีมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ตระหนักถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนพัฒนาสถานศึกษาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

1.2 ผู้บริหารการศึกษาควรสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นภาวะผู้นำที่ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับการบริหารทั้งงานและการบริหารคน เป็นภาวะผู้นำที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ความรู้ความสามารถของตนเองในการพัฒนาสถานศึกษาและให้ความสำคัญต่อครู ซึ่งครูเป็นกำลังสำคัญที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาสถานศึกษาให้พัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับที่ 4 2562. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <https://www.kroobannok.com/86627>
- กัมมัสส์ อาแด. (2561). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือ รวบรวมผล ในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัย วัดผล และสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2559). วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา. นครปฐม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- จุมพร พัฒนะมาศ. (2558). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชนัญฐ พรหมศรี. (2560). การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2560). ภาวะผู้นำทางการบริหาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2556). ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : จุฬามหาวิทยาลัย.
- ปิยณัฐ กุสุมาลย์. (2560). แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 8(1), 197-206.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2550). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชาภพ พันธุ์แพ. (2555). ผู้นำและการจัดการการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสนุ พงศ์ศรี. (2554). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ยุภาภรณ์ ตีรไพรวงศ์. (2561). การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : แนวทางการพัฒนาผู้สอนและผู้เรียน. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี. 34(2), 164-172.
- เยาวรินทร์ ยัมรอด. (2559). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. (2561). วิเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC). วารสารวิชาการ Veridian E-Journal บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. 11(3), 2774-2793.

- วาสนา ทองทวียิ่งยศ. (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา โรงเรียนมัธยม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2557). **ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและนันทาทศนะร่วมสมัยปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ์.
- ศิริเพ็ญ สกุศลธีร. (2556). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- สรศักดิ์ นิมากร. (2560). **แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ทางด้านร่างกายหรือความเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ**. *วารสารวิจัย และพัฒนาการศึกษาพิเศษ*. 6(2), 65.
- สุภัทรา สภาอรรถ. (2562). **การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **นโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เหมือนฝัน นันทียกุล. (2562). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียน เอกชนสู่ความเป็นเลิศในจังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- อนุสรฯ สุวรรณวงศ์. (2558). **กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียน เอกชน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- DuBrin, J. A. (2018). **Leadership: Research findings, practice, and skills**. (8th ed.). Boston: Cengage Learning.